

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.— Za vse druge države in Ameriko K 5.60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Save“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravnništvo „Save“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimi dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — **Inserati:** štiritopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plaćujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavi: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Vojna z Romunijo.

Zopet zmaga.

Dunaj, 7. oktobra.

Pri Oršovi so naše čete zopet pridobile tal. Južno od Hatszega so izgubili Romuni obmejno goro Sigleu, v gorovju Fogaras pa goro Surul. Avstro-ogrske in nemške kolone, ki so korakale skozi gozd in gorovje Persany, so zlomile v zasledovanju slaboten romunski odpor.

Tudi ob sedmograški vzodni fronti smo sovražnika na več točkah vrgli nazaj.

Dunaj, 8. oktobra.

Avstro-ogrske in nemške čete so vdrle večeraj v Braševu. Druge kolone so dospeli v dolino Alute, vzhodno od gozda Persany. Ogrski domobranski huzarji so zasedli Szekely-Udvarhely. Tudi v gorovju Görgeny se je sovražnik umaknil pred avstro-ogorskimi četami generala von Arza.

Zmaga nad zmago.

Dunaj, 9. oktobra.

Zavezniške čete generala von Falkenhayna so vrgle večeraj sovražnika pri Törzvaru ter so Braševu v ljutih cestnih bojih očistile sovražnika. Sovražna ojačenja, ki so prihitela iz Haromszeka, smo jugovzhodno od Földvala zadržali in porazili. Romuni zapuščajo povsod bojišče.

Sovražnik se mestoma upira armadi generala von Arza, ki prodira v gorovje Hargitta in Görgeny.

Pri Sištovu ob bolgarski Donavi so se polastili nemški oddelki in avstro-ogrski pionirji s pomočjo naše donavske flotilje nekega od Romunov zasedenega otoka ter vplenile 6 topov in vjele 3 častnike in 155 mož.

Dunaj, 10. oktobra.

Severovzhodno od Černahevice so zavrile naše čete romunske napade. V obmejnem prostoru južno od Hatszega smo iztrgali sovražniku goro Negrolui. Plen iz bitke pri Braševu šteje do

sedaj 1175 vjetih, 25 topov, med njimi 13 težkih, mnogo municijskih voz in orožja, 2 lokomotivi, nad 800 večidel s provijantom obloženih železniških vozov in mnogo drugega vojnega materiala. Porazeno II. romunsko armado zasledajemo v gorovje. Armada generala v. Arza je vrgla zadnje sovražne čete, ki so se ustavljale ter ravnokar dosega izhode v ravnino reke Csik in v kotlino Györgyö.

Berolin, 10. oktobra.

Ob vzhodni fronti je šlo povsod naprej. Izhod iz gorovja Hargitta in Baroly v gornjo in dolno dolino Alute je izsiljen. Na obeh straneh Braševa prodirajo zmagovite čete tik za poraženimi Romuni. Doslej je bilo iz tridnevne bitke pri Braševu pripeljanih: 1175 vjetih, 25 topov, med njimi 13 težkih, mnogo municijskih voz in orožja; poleg tega smo vplenili: 2 lokomotivi in nad 800 deloma z živili obloženih vagonov. Glasom soglašajočih poročil vseh čet je utrpel sovražnik zelo težke krave izgube. Zapadno od prelaza Vulkan smo zavzeli obmejno goro Negrolui.

Dunaj, 11. oktobra.

Ob sedmograški južni fronti nobenih posebnih dogodkov.

Pri Braševu očistimo obmejni prostor. Cziki Szereda je zopet zasedena v gorovju Görgeny traja odpor sovražnika.

Berolin, 11. oktobra.

V dolini Maroša se sovražnik še žilavo upira. V dolini Görgeny in severovzhodno od Parajda se je iznova nekoliko udal. Vzhodno od Cziki Szerede in bolj proti jugu v dolini Alute smo ga vrgli. Zasledovanje pri Braševu porazene druge romunske armade se je nadaljevalo.

Dunaj, 12. oktobra.

Na prelazu Vulkanu so se ponesrečili romunski sunki. V prostoru pri Braševu se je moral sovražnik umakniti proti mejnim prelazom. V zadnjih dveh dnevih smo vjeli tu 18 častnikov in 639 mož ter en težki top, 5 strojnih pušk in mnogo vojnega materiala. Tudi v gorovju Görgeny na

obeh straneh vzhodnega Maroša smo zlomili romunski odpor. Naše čete zasledujejo.

Severno od Zolotovine v Vzhodni Galiciji smo zavrtili ruski sunek.

Obzračje Romunije.

Bern, 9. oktobra, „Tempsu“ poroča bukareški sotrudnik: Da se zagotovi zasedenje vzoda Sedmograške in varstvo narodnega ozemlja, je sklenil romunski generalni štab potegniti čete iz južne Sedmograške in jih razdeliti na obmejno gorovje med Oršovo in Braševom. Na ta način organizira general Bosile-Zetton obrambo štirih višin, ki vodijo iz Transilvanskih alp v romunsko ravnino. Vsled težkoč južno od Donave je bilo treba ofenzivo prekiniti ter se umakniti proti meji in tako opustiti težko pridobljeno.

Italijanska ofenziva.

Osma bitka ob Soči.

Dunaj, 7. oktobra.

Močni italijanski ogenj na Kraško visoko planoto je večeraj nekoliko popustil. Nekaj pododsekov pa so od časa do časa zelo silno obstreljevali. Do infanterijskih napadov ni prišlo.

Na fleimstalski fronti so stale Fassanske alpe, pozicije v pokrajini Lusije ter fronta severno od doline Pelegriño od Marmolate pod silnim ognjem vseh kalibrov. Opetovane napade na Gardinal, Buso Alto in Cimo di Cece smo zavrtili. Severno od doline Pelegriño se je po stopnjevanju ognja večeraj začel splošen napad na pozicije pred Costo bello do škrbe Marmolate, ki je bil do 10. večer krvavo zavrten.

Dunaj, 8. oktobra.

Silno obstreljevanje naših pozicij na Kraški visoki planoti se je zopet pričelo. Večeraj je trajalo ves dan z vso silo. Južno od Nove vasi je poskusila okrog poldneva sovražna infanterija v skupinah prodreti. Naš artiljerijski ogenj jo je vrgel nazaj.

PODLISTEK.

Vladimir Korolenko.

Brez besede.

Dalje.

XXI.

Nekoliko dni so imeli newyorški listi po zašlugi Loziščana Matveja Lozinjskega izredno velike naklade. Njemu na čast so napravili tipografski stroji stotisoče obratov, stotine poročevalcev je iskalo po vsem mestu o njem novih poročil in na prostorih pred velikanskimi poslopji časopisov „Worlda“, „Tribune“, „Suna“ in „Heralda“ se je drenjalo na stotine več časnikaških dečkov kakor običajno. Na enem teh poslopjij je zapazil Dyma, ki je še vedno upal, da najde svojega tovariša, sledeče naznanilo:

Divjak v New-Yorku!

Dogodek pri zborovanju brezposelnih!

Kafer, Patagonec ali Slovan?

Močnejši kakor policist Hopkins!

Uničevalec civilizacije!

Podali bomo našim bralcem sliko orjaškega divjaka, ki je ubil policista Hopkinsa.

Uro kasneje so časnikarski dečki že imeli liste ter jih raznašali v vse dele velikega mesta. Svigali so na vse strani, skakali v polnem teku v vozove električne železnice ter se prikazali tekom pol ure že v predmestjih Brooklyna — in povsod so doneli njih sveži klici:

„Divjak v New-Yorku! . . . Divjakova slika iz zborovanja brezposelnih! . . . Kršitev deželnih zakonov!“

Časnikarski gentleman, ki je večeraj narisal fantastično risbo divjaka, ki koplje svojo rodbino v mestnem vodnjaku, pač ni slutil, da bo slika tako hitro uporabil. Sedaj je dičilo to umetniško delo polno talenta stotisoče odtiskov in resni Amerikanci, ki so se vračali iz svojih pisarn, so jih razgrinjali ravno tam, kjer je bila slika divjaka, „ki je dvakrat kršil zakone naše dežele“. In ker je sila težavno vzdržati se hipno porajajočih se domnevanj, so časopisi zaenkrat — dokler niso bili popolnoma jasni vzroki skrivnostnega zločina po skrivnostnem možu — sami pojasnevali slučaj, ne da bi sicer jamčili za popolno verjetnost. „Večeraj je ubogi Hopkins divjak: razložil, da je nedopustno kopati otroke v mestnih vodnjakih. Kakor znano so divjaki malenkostni in osvete željni, Kdo ve, ako ni bil morda Hopkins nedolžna žrtev svojega težavnega poklica.“

Se več dni so newyorški časopisi obširno razmotrivali dogodek v centralnem parku. Poročevalci so prebrskali celo mesto in v uredništvih so se oglašali različni ljudje, ki so baje na različnih krajih videli čudne ljudi, ki so se jim zdeli sumljivi. Divjakov je bilo, kakor se je pokazalo v New-Yorku dovolj. Po prvi sliki sodeč, je izrazil nekaj več ali manj učenih gentlemanov svoje mnenje o tujčevi narodnosti. Mnenja so bila prav različna. A kolikor več je bilo poročil, toliko nesigurnejši so postajali sklepi učenjakov. Edini, ki je prišel resnici še najbližje, je bil neki mister Atkinson, ki je vzel za podlago svojih raziskavanj razdirajoče tujčeve tendence in njegov brezmejni srd do civilizacije in kulture. Iz teh okolnosti je sklepal, da pripada divjak kakemu slovanskemu narodu . . . Žalibože je mister Atkinson prišteval v nadaljni razlagi svojih hipotez k Slovanom tudi

„kavkaške Čerkese in v notranjosti snegapolne Sibirije živčete Samojede.“

Potem je postal krog okrog tajinstvenega človeka ožji in ožji. V noticah, ki so postajale vedno krajše a zato vedno natančnejše, so prihajale v ospredje vedno nove, na ta ali oni način z osebnostjo „divjakovo“ spojene osebe ali kraji. Čuvaj na mostu, ki je imel neznanca na sumu, da namerava atentat na integriteto broolynskega mosta, sprevednik železnice, s katero se je Matvej večer pripeljal do centralnega parka in oni drugi sprevednik, ki je riskiral življenje, ko se je vozil sam z divjakom v električnem vozu po osamelih predmestjih Brooklyna. Naposled stara dama s kodri, na katere vrata je tajinstveni divjak velikanske rasti in strah vzbujajoče zunanosti nekoč iz neznanih a sigurno slabih namenov pozvonil, ko je bila čisto sama doma . . . K sreči je stara lady še v pravem času v rešitev svojega življenja zaloputnila vrata . . .

XXII.

Predmet javnega zanimanja pa se je na večer znamenitega zborovanja vozil v posebnem vlaku čez Detroit, Buffalo, Niagara in Chicago.

Kako je prišel v ta vlak, pozneje skoraj ni vedel povedati. Ko je takrat na zborovanju obstala množica in ko je videl, da ne bo nič drugega kakor najhujše, ko je naposled videl Hopkinsa ležati na tleh zaprtih oči in smrtnobleda obraza, je obstal ter se oziral z divjim pogledom ter začutil, da ga je šele sedaj zalotila v tem mestu prava nesreča. Od tega trenutka je bil zopet brez vsake volje kakor otrok in poslušno je hitel za dolgonogim Italijanom, ki ga je zgrabil za roko ter ga tiral za seboj.

(Dalie.)

Ob fleimstalski fronti je stal zlasti odsek Gardinal-Coldose pod trajnim sovražnim ognjem. Močan nočni napad na to višino smo krvavo zavrnil.

Dunaj, 9. oktobra.

Sovražno artiljerijsko delovanje in delovanje metal min v južnem delu primorske fronte traja. Sovražno infanterijo, ki je poskusila ob Kraški visoki planoti od Nove vasi in v odseku pri Gorici preiti proti Sv. Katarini v napad, smo z zapornim ognjem zavrnil.

V Fassanskih alpah je prišlo v odseku Gardinal-Coldose do več ur trajajočih bližinskih bojev. Napadajočega sovražnika, močnega več bataljonov, smo popolnoma zavrnil. Vse višinske pozicije so naše čete obdržale.

Častni dan za soške branitelje.

Dunaj, 10. oktobra.

Ob primorski fronti so prešli Italijani po osem dnevnih močni pripravi z artiljerijskim ognjem in minami včeraj popoldno v odseku med Gradom pri Mirnu in Doberdobskim jezerom v splošni napad na naše pozicije na Kraški visoki planoti. Bil je časten dan za naše se tam boreče čete. Trajni ogenj jih ni mogel omajati. Z nezlomljeno silo so zavrnil silni naskok z najtežjimi izgubam za sovražnika in brez izjeme obdržale svoje pozicije.

Boji ob fleimstalski fronti trajajo. V pokrajini Lusije je vjela ena naših patrulj 53 mož. Več močnih italijanskih napodov na odsek Gardinal-Busa Alta smo odbili. Tudi med Sugansko dolino in dolino Adiže je sovražnik mestoma zelo delaven. Ob Pasubiju se vrši večja bitka.

Dunaj, 11. oktobra.

Bitka ob južnem krilu primorske fronte je trajala dan in noč in se raztezala tudi na prostor severno od reke Vipave do Sv. Petra. Na celi fronti med tem krajem in morjem so napadale zelo močne italijanske sile. Sovražniku se je posrečilo na več točkah vdreti v naše prve jarke. Južno od Nove vasi je pridobil izpočetka celo prostora proti Jamlju. Naši protisunki so pa vrgli Italijane povsod zopet nazaj. Za posamezne kose jarkov, ki so ostali v sovražni posesti, se boj še vrši. Naše čete so vjele 1400 mož.

Bojno delovanje ob fleimstalski fronti je popustilo. Italijani tu v zadnjih bojih niso ničesar dosegli. Boj ob Pasubiju še ni zaključen.

Berolin, 11. oktobra.

V posameznih odsekih armade generalfeldmaršala vojvode Albrehta Württemberskega in na fronti pri Artoisu armadne skupine prestolonaslednika Ruprehta so razvijali Angleži zopet živahno delovanje patrulj. Na bojni fronti severno od Somme so sledili močnemu, daleč preko Ancre proti severu segajočemu sovražnemu ognju zvečer in ponoči številni delni napadi, ki so jih na črti Morval-Bouchavesnes posebno silno večkrat ponovili.

Naši letalci so zbili 4 letala za sovražno. 4 pa za našo fronto.

Dunaj, 12. oktobra.

Tudi včeraj, tretji dan velikih infanterijskih bojev na južnem krilu primorske fronte so se držale naše čete proti navalu sovražnika. Severno od reke Vipave in južno od te reke tja v okolico Lokvice smo zavrnil vse italijanske napade. Vzhodno in južno od Opatjega Sela je pridobil sovražnik prostora. Novo vas je zavzel. Bolj proti jugu do morja je uspešno vdrl v posamezne kose fronte, vedno iznova pa smo ga vrgli zopet ven. Alpske čete so se v boju iznova izkazale. Število vjetih Italijanov se je zvišalo na 2700.

Na posameznih točkah koroške in tirolske fronte nastopajo manjši sovražni oddelki z brezuspešnimi poskusnimi napadi. Na Pasubiju, kjer smo predvčerajšnjem umaknili svojo pozicijo s Cosmagona na hrbet Roite, sta potekla dan in noč mirno.

Dogodki na morju.

V noči od 8. do 9. oktobra so naši hidroplani uspešno obložili z bombami kolodvor in vojaške objekte v San Giorgiju di Nogaro in Latisani, nadaljne obrambne baterije v Porto Busu, notranje pristanišče v Gradežu in baterijske pozicije ob dolnji Soči. Vsa letala so se kljub silnemu obstreljevanju nepoškodovana vrnila.

V noči od 8. na 9. t. m. je obložila neka naša mornariška flotilja hidroplanov letalsko postajo in pristaniške naprave v Valoni uspešno z bombami. V noči od 9. do 10. t. m. je zelo uspešno napadla neka naša mornariška letalska flotilja vojaške objekte v Tržiču ter sovražno letalsko postajo pri Gradežu, druga flotilja pa kolodvor in vojaške naprave v San Giorgiju di Nogaro. Večkrat sta zadeli v polno. Vsa letala so ses teh podvzetij kljub silnemu obsteljevanju vrnila nepoškodovana.

Dne 10. t. m. zvečer je neka naša hidroplanska flotilja uspešno obložila z bombami vojaške objekte v Tržiču in Starancanu. V noči od 10. na 11. t. m. je napadla flotilja hidroplanov pristaniške naprave, hangarje in baterije v Valoni ter tam se nahajajoče sovražne ladje z največjim uspehom. Opazovali smo močne se dolgo vidne požare v

mestu in požar nekega skladišča olja. Vsa letala so se od teh podvzetij kljub najsilnejšemu obstreljevanju nepoškodovana vrnila v svojo izhodno stacijo.

Boj za pot v Komen.

Iz vojaškega razmotrivanja k poročilu generalnega štaba 12. oktobra:

Včerajšnji dan bitke na kraški visoki planoti je bil jako živahen. Zopet je naperil sovražnik svoje glavne napore proti prostoru pri Opatjemeslu, od koder vodi jedna cesta v Komen. Po večkratnih ponovnih juriših in s silo tisočev se mu je posrečilo, da je vdrl čez Dol v Opatjeselo in Novovas in je pridobil nekaj prostora na cesti Komen. Nove sovražne pozicije se nahajajo v koncentričnem ognju naše artiljerije. Južno so ojačili Italijani svoj naval na rob planote poleg Jamelj, na katerega so dospeli začasno že predvčerajšnjem. V odseku severno Opatjegasela do Šempetra pri Gorici se je naval sovražnih mas, izvršen premočju, krvavo razbil.

Ruska ofenziva.

Ljuti boji.

Dunaj, 8. oktobra.

V Galiciji je prišlo med Narajovko in Zloto Lipo ter v prostoru jugo-zapadno od Brzežanov opetovano do ljutih bojev. Sovražnik je zavzel neki eksponirani jarek, sicer pa je doživel zopet popolen neuspeh. Avstro-ogrski oddelki so z napadom zopet zavzeli dne 30. septembra izgubljeno višino. Bolj proti severu ničesar pomembnega.

Dunaj, 9. oktobra.

V pokrajini pri Ludovi so iztrgali nemški bataljoni Rusom neko višino. Na sedlu Pantir smo zavrnil sovražni sunek.

Naše pozicije med Svinjuhi in Kisjelinom so tvorile zopet pozorišče močnih ruskih napadov, ki so se ponovili na obeh straneh Zaturčev tri do štirikrat zapored, pa so se končali zopet za sovražnika s popolnim neuspehom, združenim z najtežjimi izgubami.

Dunaj, 10. oktobra.

Z ruske fronte je poročati samo o zavrnitvi sovražnih sunkov v pokrajini pri Ludovi in o zavzetju vasi Herbatov ob Narajovki s strani nemških čet.

Berolin, 10. oktobra.

Pri koloniji Ostrov (ob Stohodu, severozapadno od Lucka) smo vrgli Ruse iz eksponirane pozicije ter zavrnil protisunke. Zapadno od Lucka nobenega intanterijskega delovanja. Nemški oddelki so s prav majhnimi lastnimi izgubami zavajevali vas Herbatov (zapadno od Narajovke) vjeli 4 častnike in 200 mož ter vplenili nekaj strojnih pušk.

V Karpatih so se ponesrečili ruski protinapadi pred našimi dne 8. oktobra zavzetimi pozicijami.

Iz Galicije.

„Le Jnurnal“ pravi: General Brusilov je naletel ob gališki fronti na največje težkoče. Zlasti Brzežani mu delajo velike skrbi, ker ima ukaz, da za vsako ceno prodre preko Zlote Lipe. Dosedanje žrtve na tej fronti so zelo velike.

V Voliniji.

London, 7. oktobra. „Daily Telegraph“ poroča iz Petrograda 5. t. m.: Poluradna poročila svare občinstvo, da naj ne pričakujejo hitrega razvoja dogodkov v Voliniji in Vzhodni Galiciji. Za vsak meter se morajo vršiti boji. Če bi bilo v interesu skupnega nastopa z zavezniki na drugih frontah, bi Rusi brez ozira na izgube energično nadaljevali boje v Voliniji, Galiciji in Gozdni Karpatih. Rusija pa upa na skorajšnji odločilni uspeh na Balkanu.

Na Balkanu.

Macedonska fronta.

Boji pri Bitolju.

Berolin, 7. oktobra.

Razen majhnih brezuspešnih sunkov se je zlomil sovražni napad zapadno od železnice Bitolj-Florina pred bolgarskimi pozicijami. Dedeagač so z morja sem brez bistvenega uspeha obstreljevali.

Berolin, 8. oktobra.

Na mnogih točkah med Prespanskim jezerom in Vardarjem živahni artiljerijski boji. Na obeh straneh železnice Bitolj-Florina smo zavrnil posamezne sovražne sunke.

Berolin, 9. oktobra.

Zapadno od železnice Bitolj-Florina smo zavrnil sovražne napade. Vzhodno od železnice

se je posrečilo sovražniku ustaliti se na levem bregu Črne.

Berolin, 10. oktobra.

Sovražnik je nadaljeval svoje napade na bolgarske čete v loku Črne (vzhodno od železnice Bitolj-Florina). Pri Skočiviru je dosegel majhne uspehe. Sicer smo ga povsod zavrnil.

Smer v Janino.

Zeneva, 7. oktobra. „Petit Journal“ poroča iz Rima: Italijanska ekspedicija v Epiru zasleduje vzpričo grškega kaosa politične svrhe, za katere je dobila Italija dovoljenje svojih ostalih zaveznikov. Eclair opaža, da smer, katero je nastopila Italija, gre, ne na Bitolj marveč v Janino.

Romunska fronta.

Grozovitosti romunskih čet.

Bolgarska brzjavna agentura poroča, da so počenjale romunske čete, ki so prišle pri Rahovu čez Donavo, velike grozovitosti. Poklali so v okoliških vaseh skoraj vse prebivalce, ki so bili ostali doma ter razrušile in požgale hiše. V bolgarskih krogih vlada vsled tega veliko ogorčenje, časopisje zahteva neusmiljeni boj proti požigalcem.

Uspeh nemških hidroplanov.

Berolin, 7. oktobra. Wolffov urad poroča: Nemški hidroplani so 5. oktobra napadli močne oborožene transportne parnike v Črnem morju vzhodno od Tuzle ter zadeli parnike. Drugi nemški hidroplani so uspešno metali bombe na sovražne municijske kolone in konjenico v severni Dobrudži.

* * *

Venizelos na delu.

Atene, 6. oktobra. „Agence Havas“: Iz Keneje poročajo: Provizorična vlada je pozvala en razred orožništva pod orožje. Obvezanci so se pozivu odzvali. 200 grških kolonij v Rusiji in Egiptu je poslalo Venizelosu pozdravne izjave. Prebivalstvo na Samosu mu je priredilo ovacije. Za gubernatorja na Samosu bo imenovan Sofulis.

Mobilizacija 1. in 2. grškega armadnega zbora.

Curih, 7. oktobra. Iz Aten poročajo: Izšla je kraljeva naredba, ki kliče letnike 1877. do 1883. ter gotove kategorije letnikov 1883. do 1895. pod orožje. Ti vpoklici se nanašajo na vojaške obvezance v področju 1. in 2. armadnega zbora.

Grški triumvirati na Mitilenah.

Zenova, 9. oktobra. Člani provizorične vlade Venizelos, Konduriotis in Danglis so prispeli v Mitilene, kjer jih je prebivalstvo navdušeno sprejelo.

Grški protest.

Pariz, 8. oktobra. „Matin“ javlja iz Aten: Grška bo protestrala proti temu, da se ovira korespondenco grške vlade z grškimi poslaništvimi v Sofiji, Carigradu, Berlinu in Dunaju.

Romunski konzul v Patri in metropolit v Solunu prijeta radi špionaže.

Atene, 10. oktobra. Agence Havas: Romunski konzul v Patri je bil prijet radi špionaže in odveden na neko francosko ladjo. Metropolit v Solunu Aquatangelis je bil tudi prijet radi špionaže.

Novi grški kabinet.

Profesor atenske univerze Lambros, ki ni nikdar nastopal aktivno v političnem življenju, je sestavil novo grško ministrstvo, katerega značaj je, kakor vse kaže, čisto posloven. Novi ministrski predsednik je 65 let star, njegovi odnošaji napram kralju so zaupni, napram Venizelosu in ententi korektni. — O novem kabinetu se poroča:

Kabinet bo jutri zaprisežen. Za notranjega ministra je imenovan Thesos, zunanje zadeve prevzame Zalosastas, general Drakos je imenovan za vojnega ministra, admiral Damianos ostane mornariški minister.

Grški dijaki v Švici za vojno.

Bern, 10. oktobra. Grški dijaki, ki študirajo na švicarskih visokih šolah, so sklicali zborovanje v Neuchâtel ter so poslali kralju Konstantinu brzjavko, ki ga pozivlja, da naj se postavi na čelo svoje armade ter zvest idealom helenizma osvobodí domovino sovražne bolgarske invazije. Drugo brzjavko so poslali dijaki privizorični vladi.

Grška oropana in ponižana.

Atene, 11. oktobra. Reuter. Šef franceske flotilje je poslal grški vladi ultimatum, ki zahteva z ozirom na varnost aliiranega brodovja izročitev vsega grškega brodovja, izvzemši oklopno križarko „Averof“ in linijski ladji „Lemnos“ ter „Kilkis“, do 1. popoldne. Takisto zahteva ultimatum izročitev Pireja in železnice v Lariso.

Atene, 11. oktobra. Reuter. V ultimatu pravi francoski admiral, da se je vsled odpošiljanja artiljerije in municije v notranjost dežele, vsed gibanja grških ladij in vsled agitacije rezervistovskih

zvez bati, da bi se kršil red baš na onih točkah, kjer je zasidrano zavezniško brodogradništvo. Tudi da je vsled navedenih dogodkov ogrožena varnost aliranih čet na Balkanu. Ultimatum zahteva tudi razoroženje vojnih ladij „Kilkis“, „Averof“ in „Lemnos“, razoroženje obrežnih utrd, izročitev dveh fortov, ki obvladata točke, kjer je zasidrano aliirano brodogradništvo ter kontrolo nad gotovimi pristanišči.

Francosko-angl. ofenziva.

Bitka ob Sommi.

Berolin, 9. oktobra.

Blizu obali in južno od Ypresa ter na fronti pri Artoisu armadne skupine prestolonaslednika Ruprehta je vladalo živahno delovanje patrol in živahno streljanje.

Krvava bitka ob Sommi traja. Skoraj so naši sovražniki-zavezniki še stopnjevali svoje napore. Tem bolj občutljiv je za nje težki, izgub polni poraz, kateri jim je prizadejala junaška infanterija in močna artiljerija armade generala von Belowa. Niti najmanjši kos jarka na 25 km široki fronti ni izgubljen. S posebno silo in v kratkih presledkih so naskočili Angleži in Francozi brez ozira na svoje izredno težke izgube med Gueudecourtom in Bouchavesnesom. Čete generalov von Böhna in Garnierja so jih vsakokrat do zadnjega zavrnile. Pri Le Sarsu smo vjeli pri izčiščanju nekega gnezda Angležev 90 mož ter vplenili 7 strojnih pušk.

Artiljerijski boji so dosegli tudi severno od Ancre in v posameznih odsekih južno od Somme, tako na obeh straneh Vermandovillersa, največjo silo.

Obsežne nemške razstrelitve v Argonih so razdejele sovražne jarke v velikem obsegu. Vzhodno od Mose je obojestranski ogenj od časa do časa čutno pojmal.

Skrajno napetje vseh sil zahteva tudi od naših letalcev in izvidni službi artiljerije ter pri za to potrebnih varstvenih poletih izredno delo. Težko svojo nalogo morejo letalci-opazovalci vršiti le, če odvrtaajo od njih bojni letalci sovražnika. Vsled tega je poskočilo število bojev v zraku na še nedoseženo višino, toda za nas so bili ti boji uspešni. Izgubili smo septembra 20 letal v zračnem boju, eno letalo pogrešamo. Francoske in angleške izgube pa znašajo: V bojih v zraku 97, sestreljenih z zemlje 25, neprostopolno je pristalo v naših črtah 7, skupaj 129 letal. Razdeli se nekako na enake dele na naše in sovražno območje.

Berolin, 10. oktobra.

Tudi včeraj je sovražnik pred vsem v večernih in nočnih urah močnejše napadal na veliki bojni fronti med Ancro in Sommo. Vsi napadi so ostali brezuspešni. Poskušeni francoski napadi vzhodno od Vermandovillersa so bili preprečeni.

Na obeh straneh Mose živahni artiljerijski boji in boji z metali min.

Berolin, 12. oktobra.

Na obeh straneh Somme se je bitka nadaljevala. Na celi fronti med Ancro in Sommo je razvijala artiljerija veliko silo. Infanterijski napadi Angležev severovzhodno od Thiepvala ter ob črti Le Sars—Gueudecourt so se večidel že v zapor-nem ognju ponesrečili. Proti večeru so se pričeli na celi fronti Morval—Bouchavesnes močni napadi, ki so se nadaljevali do ranih jutranjih ur. Proti pozicijam pešpolka št. 86 in rezervnega pešpolka št. 76 pri Sailyju je izvršil sovražnik šestkrat napad. Vsi napori so bili brezuspešni. Obdržali smo do zadnjega svoje pozicije.

Južno od Somme se je nadaljeval boj med Genermontom in Chaulnesom. Večkratne francoske napade smo zavrnili. Tovarna za sladkor, za katero so se vršili vroči boji, je v naših rokah. Za vas Ablaincourt so se razvili ljuti boji po hišah, ki še vedno trajajo.

Letalski napad na Stuttgart.

Stuttgart, 10. oktobra. Pravočasno najavljeno je prispelo sinoči dvakrat ob 8:45 in ob 9:22 neko sovražno letalo nad Stuttgart. Vrglo je nekaj bomb, ki pa niso zadele niti ljudi, niti poslopj.

Portugalska pomoč.

Portugalski poslanik v Rimu je izjavil, da so sedaj tri portugalske divizije pripravljene, da odidejo na francosko fronto.

Zlato četverozveznih držav.

Ze začetkom vojne je bilo čitati, da bodo četverozvezne države zložile zlato svojih notnih bank, a stvar se ni mogla kaj rešiti. Zdaj pa je francoski finančni minister Ribot naznanil, da se ta projekt kmalu uresniči. „Times“ poroča, da pošlje Francija v London za 192 milijonov frankov šterlingov zlata, Rusija 155 milijonov, Italija 45 milijonov, Angleška pa doda 55 milijonov. S tem hoče Angleška podpreti svojo banko, ki plačuje vse četverozvezne obveznosti v Ameriki. Če bi Rusija, Francija in Italija ne poslali tega zlata v London, bi Angleška ne mogla financirati njihovih

vojnih naročil, in bi se inozemski kredit silno podražil. Za nas je ta transakcija zategadelj važna, ker je vsled nje zavezništvo četverozveznih držav postalo skoro neločljivo. Zdaj so Rusija, Francija in Italija za dolga leta vezani na Angleško in bodo primorane tudi po vojni ostati vsaj v gospodarskem oziru z njo solidarne.

Veliki manevri na Švedskem.

Stockholm, 6. oktobra. Včeraj so bili končani veliki manevri, ki so se vršili pod vrhovnim poveljništvom švedskega kralja v Uplandu v okolici Stockholma. K manevrom je bilo vpoklicanih mnogo letnikov. Uspeh je bil ugoden. Po koncu manevrov je izrekel kralj četam zahvalo ter izjavil: Pričakujem od vas nadalnje zvestobe in dela, ki bo prineslo srečo. Domovina vas lahko rabi vsako uro.

Amerika in Nemčija.

Nemški podmorski čoln „U 53“ v Ameriki.

Najnovejše vesti o dogodkih na morju pričajo, da so nemški podmorski čoln razvili zopet živahnejše delovanje. Kakor znano, zahteva velik del nemške javnosti, ki ima danes tudi že morda večino nemškega parlamenta za seboj, obnovev poostrene podmorske vojne, ki je v prvi vrsti naperjena proti Angliji. Z ozirom na grozeči konflikt z Združenimi državami je Nemčija dne 5. maja poostreno podmorsko vojno usjavila in obljubila, da njeni podmorski čolni ne bodo v bodoče torpedirali nobene trgovske ladje, ne da bi jo popreje posvarili in rešili njene potnike in posadko. Do sedaj še ni nobene vesti, da bi bila Nemčija to svojo obljubo, ki le bila povrh še pogojna, z besedami ali dejanji desavuirala. Pač pa so se pojavili nemški podmorski čolni ob sami ameriški obali in so v vodah, po katerih so dosedaj nemoteno plavale z ameriškim vojnim materijalom natovorjene ladje v ententna pristanišča, začeli izvrševati svoj nevarni posel. Naravno je, da je to napravilo na Amerikance največji vtis in da izrablja ententa te dogodke, da naščuva Ameriko proti Nemčiji.

Neresnične vesti o korespondenci med cesarjem Viljemom in Wilsonom.

V Ameriki so bile razširjene govorice, da ima berlinski ameriški veleposlanik Gerard, ki se nahaja na potu v Washington seboj lastnoročno pismo cesarja Viljema, ki apelira na Ameriko, da naj posreduje mir. Te govorice označujejo v Berlinu kot prazne izmišljotine.

Nemški cesar Wilsonu.

London, 11. oktobra. Reuter javlja: 9. t. m. Nemški poslanik grof Bernstorff je bil danes pri prezidentu Wilsonu in mu je izročil pismo nemškega cesarja. To pismo je odgovor na Wilsonovo pisanje o ameriški pomoči prebivalstvu na Poljskem. Pred sprejemom grofa Bernstorffa je Wilson zastopnikom časopisja izjavil, da bo zahteval, naj Nemčija popolnoma izpolni svoje Ameriki dane obljube. Rekel je, da nima pravice dvomiti, da Nemčija stori, kar je obljubila. Čule se, da je Wilson vznemirjen zaradi operacij podmorskih čolnov v obližju ameriškega obrežja in da hoče na to opozoriti nemškega poslanika.

DNEVNE VESTI.

Sklicanje delegacij. Iz dunajskih političnih krogov se poroča: Za enkrat gre le za sklicanje delegacij, ki so bile izvoljene leta 1913. Vlada tej zahtevi ne nasprotuje principijelno, zahteva pa primerne garancije, da se bo debata gibala v onih mejah, ki so jih ustvarile posebne razmere in se osobito izogibala vsega, kar bi vzbudilo pri sovražnikih napačen vtisk o notranjih razmerah monarhije. Te garancije morajo podati parlamentarne stranke, katerih načelnike je sklical predsednik poslanske zbornice dr. Sylvester na 23. okt. na posvetovanje. Ministrski predsednik bo počakal na rezultat tega posvetovanja ter bo šele potem zavzel definitivno stališče napram onim stremljenjem, ki hočejo obnoviti parlamentarno življenje vsaj v skromnem okviru delegacijskega zasedanja.

Kontrola zunanje politike na Nemškem. Glavni odsek nemškega drž. zbora je sprejel resolucijo, ki pravi: „Drž. zbor pooblašča glavni odsek, da se sme posvetovati o zadevah zunanje politike in vojne tudi v času, ko parlament ne zboruje.“ Ta resolucija bo predložena prenumu državnega zbora, ki jo bo gotovo odobril. S tem bo uvedena na Nemškem trajna parlamentarna kontrola zunanje in vojne politike. Nemška vlada se sicer temu namenu državnega zbora še upira, smatra pa se, da se bo končno vendar le ušla.

Peto vojno posojilo. Peto vojno posojilo bo razpisano na Ogrskem v prvi polovici novembra in sicer najbrž pod istimi pogoji kakor četrto. Nekako istočasno postane vprašanje novega vojnega posojila tudi pri nas aktualne.

Nemško vojno posojilo. Na peto nemško vojno posojilo je bilo podpisanih 10.651,726,100 mark. Darila za „Rdeči križ“. C. kr. okrajna sodnija v Kranju v kazenski zadevi Marija Brolih - Ana

Grilc 15 K; v kaz. zadevi Marija Krišelj - Pavla Magušar 20 K; županstvo občine Mavčiče 77 K; Ferdinand Scheriau, Naklo 20 K; gozdni mojster Franc Sonnbichler pri Sv. Katarini 50 K; Okrajna hranilnica in posojilnica v Škofji Loki 100 K; Matvez Barle, Luže 100 K; skupaj 382 K.

Dijaška kuhinja v Kranju je izdala te dni svoje tiskano poročilo o svojem delovanju v l. 1915/16. Dohodki so znašali 5019 K 95 v, izdatki pa 6605 K, koncem leta je imelo društvo torej 1595 K 5 v primankljaja, ki ga je pokril odbor iz obresti 57.189 kron 10 v znašajoče glavnice. Dijaška kuhinja je dajala hrano začetkom leta 43, koncem leta pa 32 dijakom in sicer brezplačno, ostalim pa za male mesečne prispevke 2 do 10 K. Večina podpirancev je iz kranjskega okraja. Iz tega okraja naj bi se tudi predvsem oglasilo čim največ podpornikov te prekristne institucije.

Razglas radi krofov. Ker obstoja še vedno navada, da dajejo gospodarji ob raznih prilikah tako zlasti ob proščenjih svojim poslom veliko število krofov (bobov), katero početje pa je v nasprotju s smotrom določb glede porabe moke in masti, odreja c. kr. okrajno glavarstvo v Kranju do preklica sledeče: Obdarovanje poslov in drugih oseb s krofi (bobi) kakor je bilo doslej ob raznih prilikah, tako zlasti ob proščenjih v navadi, se do preklica pod izogibom stroge kazni prepoveduje. Kdor bi se proti tej prepovedi zagrešil bo najobčutnejše kaznovan z denarno globo do 200 kron ali z zaporom do 14 dni. Rayno tako bodo kaznovani tudi posli, ki bi take dajatve zahtevali ali pa celo pretili z odpovedjo službe za slučaj, da se jim ne ustreže.

Koruzni storži. Orobkani koruzni storži so v smislu cesarskega ukaza z dne 11. junija 1916 drž. zak. št. 176 pod zaporo. Koruznih storžev se ne sme več, kakor je bilo to doslej v navadi, uporabljati za kurjavo ali gnojilo, ampak le za krmo v lastnem obratu pridelovalca. Ako ima kdo več obrobkanih koruznih storžev, kakor jih rabi, mora ponuditi to množino komisijonarjem vojno - žitnega - prometnega zavoda. Vojno - žitno - prometni zavod je zopet zavezan koruzne storže prevzeti in jih oddati centrali za krnilo. Prejemne cene se bodo v kratkem določile.

Kože tudi v sili zaklane živine se zasegajo v vojne namene.

Razglas glede sočivja. Za nadrobni promet s sočivjem se določajo naslednje prodajne cene za 1 kg in sicer: za fižol 86 vin., za neluščen grah 86 vin., za oluščen grah 1 K 24 vin.

Dovoljen izvoz suhih gob iz Kranjske. Na ponovna vprašanja naznanja vojna uprava, da je izvoz suhih gob iz Kranjske odslej prost in da radi tega transportna dovoljenja niso več potrebna.

Družba sv. Mohorja je ravnokar pričela razpošiljati družbene knjige za leto 1916. Cenjeni udje prejemajo letos naslednji književni dar: 1. Koledar za leto 1917. 2. Podobe iz narave, 1. zvezek. 3. Zgodovina slovenskega naroda, 6. zvezek. 4. Svetloba in senca. (Slov. Večernik 70. zv.) 5. Resnice za večnost. (Molitvenik.) Družba se bo potrudila, da častiti udje prejmejo knjige kolikor mogoče hitro, ali po železnici, ali po pošti.

Jubilejne ustanove.

Trgovska in obrtniška zbornica razpisuje za leto 1916:

- osemnajst cesarja Franca Jožefa ustanov (8 po 50 K in 10 po 20 K) za uboge onemogle obrtnike vojvodine Kranjske;
- štirinajst cesarja Frana Josipa ustanov (4 po 50 K in 10 po 20 K) za uboge onemogle obrtnike in trgovce vojvodine Kranjske;
- pet cesarice Elizabete ustanov po 40 K za uboge onemogle vdove kranjskih obrtnikov;
- pet cesarja Frana Josipa ustanov po 20 K za uboge onemogle vdove kranjskih obrtnikov in trgovcev;

Prošnje naj se pošljejo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani do 10. novembra 1916. Pri-loži naj se jim od občinskega in župnijskega urada potrjeno dokazilo, da je prosilec obrt ali trgovino samostojno izvrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog, oziroma, da je prositeljica onemogla uboga vdova bivšega samostojnega obrtnika ali trgovca.

Kupim vsako množino

smrekovega
orehovega
jesenovega
češnjivega
hruševega
lipovega
hrastovega

lesa

na vago ali na meter. Debelina od 30 cm naprej.

Kupim tudi

suhe koprive po 6 K za 100 kg.

Natančnejša pojasnila daje **L. REBOLJ, KRANJ.**

Spominjajte se vdov in sirot padlih vojakov in „Rdečega križa“.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrirana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

Rzervni zaklad
nad K 800.000.

brez odbitka rentnega
davka.

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega
davka.

Rzervni zaklad
nad K 800.000.

6 52—36

Varujte
se

ponaredb,

ki niso „FLORIAN“ in zdravju ne koristijo.

Kdor vživa,
Zabi težav,
Danes vesel je,
Jutri bo zdrav!

Naslov za naročila „FLORIAN“ Ljubljana.

! La poletje!

Najstarejša
trgovina

Ferd. Sajovic

v Kranju

(poprej J. C. Pleiweiss)

priporoča

2 52—38

! La poletje!

svojo bogato zalogo

sukna, letenskih modnih blagov, cefirov in batistov za ženske bluže in obleke, pike, kambrikov, levantinov, ševijotov, kamgarnov in lodnov za pelerine, šifona, bele kotenine in platna za rjuhe, cvilha za žimnice, satenastih in pisanih posteljnih odej, kakor tudi vsega drugega **manufakturnega blaga**. Volneni robci, pleti najnovejših vzorcev in najboljše kakovosti.

Snežne kape, trebušnike, naročnike, rokavice in nogavice za vojake.
Svilnati robci najnovejših vzorcev.

Najbolj varno naložen denar v vsem
političnem kranjskem okraju!

1 26—17

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

**Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje) nad
406.000 kron!**

Hranilnica posoja na zemljišča po 5½% na leto in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1915. je bilo
stanje hranilnih vlog nad

6 milijonov 120 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam
nad 3 milijone 900 tisoč kron.

4¹/₄ 0/0

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvigljene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to:

da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev, ter župnišča cerkveni denar.

Ta najstarejši in največji denarni zavod na celem Gorenjskem **uraduje**

v Kranju na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in vsak tržni dan tudi od 2. do 4. ure popoldne.